

Kulturminnesvård under vatten

Omsorgen om vårt gemensamma kulturarv sköts när det gäller torra land av ett stort antal människor. Såväl Riksantikvarieämbetet, länsstyrelserna samt en rad olika museer har anställda som bland annat inventerar gravfält, vårdar föremål eller restaurerar gamla hus.

När det gäller "kulturarvet" under vatten är situationen annorlunda. Antalet yrkesverksamma marinarkeologer i Sverige kan räknas på ena handens fingrar. Visserligen kan kanske inte förhållanden på land och i vatten direkt jämföras. Men det faktum att närmare en tredjedel av vårt lands yta ligger under vatten visar på en stor brist i kulturminnesvården.

I det till stora delar okända undervattenslandskapet finns påspärrssystem och rester av gamla hamnar. Här finns också förhistoriska boplatser samt inte minst i anslutning till städer och gamla sjökrogar, spännade kulturlager.

Att undervattenslämningar är intressanta och värda att bevara och skydda är nog de flesta i teorin ganska överens om. Problemet är dock att dessa lämningar för de flesta människor är fördolda och gömda. Det gäller också för de professionella handläggarna på länsstyrelsernas kulturmiljöenheter som har det formella ansvaret för skyddet av arkeologiska lämningar.

Skall därför behovet av kulturminnesvård under vatten uppmärksammas krävs det av vi hörs! Visa länsstyrelserna på att systematisk fornlämningssinvertering under vatten är viktig genom att sända dem uppgifter om kända fornlämningar under vatten. Skriv några rader till dem när 100-åriga skeppsvrak nöts ned genom ankring och för närgången dykning. Gör länsantikvarierna uppmärksamma på om spår av tusenårig mänsklig verksamhet förstörs genom sandsugning och muddring!

Johan Rönnby
Vetenskaplig redaktör